

Voorstel aan de Raad

Behandelwijze

- A
 B

Onderwerp	Evaluatie, eindrapportage en vervolg aanpak Loverboys
Datum	12 oktober 2005
Kenmerk	OWS05-1941
Informant	L.G.J. van Eekeren
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	0 38 -498 22 99

Geplande behandeling

Commissie behandeling	Bestuur d.d. 14 november 2005
Raad	6 december 2005

Wij stellen u voor

1. Kennis te nemen van de resultaten van het evaluatieonderzoek plan van aanpak Loverboys 2003-2005;
2. Kennis te nemen van de eindrapportage plan van aanpak Loverboys 2003-2005;
3. In te stemmen met de ketenaanpak Loverboys 2006-2009;
4. Voor de vervolgaanpak in totaal € 150.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2006-2009 en deze te dekken vanuit het provinciale GSB-budget 'Loverboys'.

Toelichting op het voorstel

1. Inleiding

Het plan van aanpak Loverboys 2003-2005 is uitgevoerd. De resultaten stemmen ons en onze samenwerkingspartners positief. Uit de eindrapportage blijkt onder andere dat de ketenaanpak de afgelopen jaren zijn vruchten heeft afgeworpen. De hulpverlening heeft veel meiden uit het circuit weten te halen of in een vroegtijdig stadium kunnen interveniëren. De preventie ten aanzien van potentiële slachtoffers heeft zijn werking gehad. Er is bij de risicogroep meer kennis en inzicht ontstaan over de tactieken van de loverboys. En ook de daderpreventie en de intensieve opsporing en vervolging lijken zijn werking niet te hebben gemist. Er komen signalen dat het aantal mannen dat mogelijk betrokken zou zijn bij loverboypraktijken in Zwolle afneemt. Daarnaast stemt ook het evaluatieonderzoek positief. Wij hebben in de ogen van onze samenwerkingspartners onze regierol bij deze aanpak goed vormgegeven en uitgevoerd de afgelopen jaren.

Alhoewel de resultaten dus tevreden stellen is de maatschappelijke problematiek - ook na uitvoering van het plan van aanpak Loverboys 2003-2005 - nog immer actueel. Nog steeds maken wij ons zorgen over het relatief hoge aantal meldingen van (mogelijke slachtoffers van) loverboys. Daarbij zijn er signalen dat loverboys hun tactieken veranderen. Voortzetting van de aanpak de komende jaren is dan ook gewenst, waarbij rekening wordt gehouden met deze en andere ontwikkelingen.

2. Ketenaanpak Loverboys 2006-2009

De ervaringen van de afgelopen jaren leren dat een ketenaanpak van preventie, hulpverlening en repressie onder regie van de gemeente, essentieel is bij het voorkomen en bestrijden van deze problematiek. Wij willen daarom ook de komende vier jaar inzetten op het voorkomen en bestrijden van loverboyproblematiek.

2.1 Meldpunt Loverboys voor informatie, advies en toegang tot hulpverlening

Bij het Meldpunt Loverboys kunnen slachtoffers en hun omgeving voor informatie, advies en doorverwijzing 24 uur per dag terecht. Het gaat vooral om meldingen door familie of kennissen van een (vermoedelijk) slachtoffer of informatievragen van instanties, de media, studenten etc. Vaak worden meldingen ook doorgezonden voor bespreking in de werkgroep hulpverlening slachtoffers loverboys. Circa 50% van de meldingen die in de afgelopen 2,5 jaar in de werkgroep besproken werden kwamen dan ook van het Meldpunt Loverboys. Hierdoor konden veel meiden op tijd geholpen worden. Daarnaast is de afgelopen jaren gebleken dat de loverboyproblematiek in het algemeen en de Zwolse aanpak in het bijzonder zeer in de belangstelling staat van velen. Dit leidt tot veel vragen om informatie, advies en ondersteuning, zowel uit Zwolle, de regio als uit de rest van het land. Het Meldpunt Loverboys heeft ons inziens ook voor dit soort vragen een nuttige functie. Aangezien het Meldpunt Loverboys in de huidige vorm goed heeft gefunctioneerd zetten wij het Meldpunt Loverboys dan ook voort.

2.2. Brede voorlichting en gerichte preventieactiviteiten voor hoogrisicogroepen

Ook de afgelopen jaren hebben uitgewezen dat bepaalde groepen meiden meer risico lopen dan anderen om slachtoffer te worden van de loverboy-werkwijze. Een combinatie van brede voorlichting en gerichte preventie voor risicogroepen waarbij aandacht is voor de rol van ouders en opvoeders dragen wezenlijk bij aan het voorkomen van slachtoffers.

Uit de gezondheidsmonitor jongeren blijkt dat de bekendheid in Zwolle over het onderwerp loverboys inmiddels groot is. Van de meisjes tussen de 12 en 16 jaar in Zwolle weet 90% wat loverboys zijn. Voor de meisjes van 16 tot 24 jaar in Zwolle is dat percentage zelfs 97%. Wij willen die bekendheid onder de nieuwe generatie jongeren vasthouden door middel van brede voorlichting, bijvoorbeeld door het verspreiden van folders. Hierbij willen wij ook de komende jaren een verbinding leggen met 'De Veilige School' en hierbij ook aandacht houden voor de rol van ouders en leerkrachten. Bij de voorlichting dient rekening gehouden te worden met de ontwikkeling waarbij meiden niet alleen bij bijvoorbeeld scholen benaderd worden, maar in toenemende mate (ook) via chatboxen.

Een belangrijk probleem bij het voorkomen van loverboyproblematiek, maar ook van ander seksueel misbruik, is dat wij signaleren dat er bij jongeren en kinderen een toenemende onduidelijkheid bestaat rond 'relatievorming en seksualiteit' onder andere onder invloed van de media. Een uitwas hiervan is dat er landelijk een toename van seksueel misbruik door minderjarigen (o.a. groepsverkrachtingen) waarneembaar is. Nadere specifieke aandacht rond dit thema achten wij ook in het kader van de aanpak van loverboyproblematiek van belang. Hierbij kan mogelijk aangesloten worden bij het project 'Leve de Liefde' zoals dat elders door GGD-en wordt uitgevoerd. Hiermee wordt beoogd dat scholieren een gezonde visie op seksualiteit en relaties ontwikkelen. In de komende periode willen wij onderzoek doen naar de mogelijkheden van realisatie van dit project in Zwolle. Wij zullen in dit kader in overleg met de GGD nadere voorstellen ontwikkelen.

Gerichte preventie voor risicogroepen waarbij aandacht is voor de rol van ouders en opvoeders dragen wezenlijk bij aan het voorkomen van slachtoffers. Wij constateren daarbij dat onder andere meiden in de jeugdhulpverlening of het speciaal onderwijs en tienermoeders risicogroepen zijn. Ook Ama's zouden in toenemende mate in handen vallen van loverboys. Wij wensen ons budget t.a.v. preventie dan ook met name op deze risicogroepen te richten. Bij de uitvoering hiervan kan veelal gebruik worden gemaakt van organisaties als het Scharlaken Koord.

2.3 Gecoördineerde aanpak hulpverlening

Bij de hulpverlening aan meisjes die in het loverboycircuit dreigen te belanden is een intensieve ketensamenwerking nodig waarbij informatieuitwisseling en de wegging van interventie-instrumenten een belangrijke rol speelt. In de werkgroep hulpverlening slachtoffers loverboys is deze samenwerking concreet vormgegeven en vind een gecoördineerde aanpak plaats. De werkgroep komt één keer in de vier weken bij

elkaar. Participanten zijn Bureau Jeugdzorg, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Trias Jeugdhulp, gemeente Zwolle/bureau Leerplicht en Travers. De wijze waarop uitwisseling van gegevens plaatsvindt is in een convenant neergelegd. In de werkgroep worden meldingen van het Meldpunt Loverboys en andere signalen besproken en worden passende hulpverleningsinterventies ingezet. De besproken zaken worden geregistreerd en de voortgang bewaakt. Bij spoedeisende gevallen word via doorverwijzing acute opvang verleend aan slachtoffers. Continuering van samenwerkingsafspraken is daarbij gewenst. Deze werkwijze heeft zijn nut bewezen. Een groot aantal meisjes is hierdoor bereikt. Continuering van de gecoördineerde aanpak van de hulpverlening achten wij dan ook van groot belang.

Wij constateren uit signalen dat loverboys in de regel steeds langer wachten met het benaderen van meisjes. Het leggen van contact vind nu vooral plaats op 17-jarige leeftijd. Op het moment dat de meisjes 18 worden, worden zij emotioneel of fysiek gedwongen de prostitutie in te gaan. Dit vergt zo mogelijk nog meer ketensamenwerking aangezien de instellingen die zich bezig houden met jeugd relatief minder tijd heeft om al haar dwang-instrumenten in te zetten (jeugdzorg, onder toezichtstelling, leerplicht). Gezien deze ontwikkeling achten wij de participatie in de werkgroep van partners als de Vrouwenopvang die zich bezighouden met de groep 18+ te overwegen. Ook willen wij in dit kader een relatie leggen met het zorg- en uitstapprogramma dat wordt overwogen naar aanleiding van de evaluatie van het prostitutiebeleid.

Een zgn. 'outreaching' benadering is bij deze meisjes gewenst. De komende tijd willen wij vanuit de Impuls Opvoed- en gezinsondersteuning starten met Bemoeizorg Jeugd. Wij zullen bekijken of dit instrument ook de hulpverlening aan (potentiële) slachtoffers van loverboys kan versterken.

2.4 Daderpreventie gericht op achterstanden en risicofactoren

Wij constateren dat er meer diversiteit in etniciteit is ontstaan van mannen die mogelijk betrokken dreigen te raken bij loverboypraktijken. Ook is ons duidelijk geworden dat een onderscheid te maken valt tussen mannen die door een gebrek aan perspectief en aansluiting bij de Nederlandse samenleving, in de criminaliteit afglijden en anderzijds mannen die in korte tijd zoveel mogelijk geld willen verdienen (al dan niet in groepsverband) met criminele activiteiten. Alleen de eerste groep is te bereiken middels preventie.

Het inzetten op daderpreventie specifiek ten aanzien van loverboys is lastig vorm te geven. Jongens lijken zich te ontwikkelen tot loverboys door een combinatie van achterstandsproblematiek en de aanwezigheid van risicofactoren. Een bredere benadering vanuit enerzijds de aanpak voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit en anderzijds bijvoorbeeld de Antillianen/Arubanen-aanpak en het integratiebeleid is ons inziens gewenst.

Een risicofactor die in ieder geval van belang lijkt is een gebrek aan aansluiting bij de Nederlandse samenleving. In de Zwolse context blijken daarbij met name aspecten als het sociaal- en cultureel isolement van gemeenschappen, een gebrek aan taalbeheersing en afwijkend sociaal gedrag van belang. Middels de bredere Antillianen-aanpak en het integratiebeleid wordt ingezet op dit soort aspecten. De aanpak rond het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit zet in op risicofactoren voor jeugdcriminaliteit, ketensamenwerking alsmede ook (ethnisch-specifieke) risicogroepen. De komende jaren is de voortzetting van deze aanpak geborgd.

2.5 Blijvende prioriteit voor opsporing en vervolging verdachten

De combinatie en de informatieuitwisseling tussen preventie en hulpverlening enerzijds en repressie anderzijds is van groot belang. De ervaring leert dat het opsporen en vervolgen van verdachten een grote preventieve werking heeft. In Zwolle zouden door de intensieve aanpak op dit moment dan ook minder mannen mogelijk betrokken zijn bij loverboyactiviteiten dan voorheen. Blijvende prioriteit voor opsporing en vervolging van verdachten van mensenhandel, zoals loverboys, achten wij dan ook van belang. Doordat in de wijkteams van de politie medewerkers getraind zijn is er in relatief korte tijd de nodige kennis opgebouwd rondom het thema loverboys.

Borging van deze kennis is de komende jaren gewenst, waarbij aandacht wordt behouden voor bescherming van het slachtoffer.

Tegelijk worden meer mensenhandelzaken gesignaleerd waarbij loverboys contact leggen met hun slachtoffers via internet. Dit vergt van de politie qua opsporing een innovatieve en bovenlokale aanpak.

Het Openbaar Ministerie vervolgt waar mogelijk altijd verdachten van mensenhandel en dus ook loverboys. Ten aanzien van de vervolging van verdachten is per 1 januari 2005 de mensenhandeldefinitie in het Wetboek van Strafrecht verruimd. Het strafrechtsartikel mensenhandel (art. 250a) dat uitsluitend zag op uitbuiting in de seksindustrie is vervangen door een artikel dat alle vormen van mensenhandel omvat (art. 273a). Dit biedt mogelijkheden om in het kader van mensenhandel loverboys te vervolgen die hun slachtoffers bijvoorbeeld schulden laten maken of anderszins uitbuiten.

2.6 Investeren in samenwerking en regie

Een van de succesfactoren in de aanpak tot dusver is de samenwerking van de partners onder regie van de gemeente. Naast gerichte monitoring is het samenbrengen van de partners die vanuit hun kerntaak een directe betrokkenheid hebben in de stuurgroep Loverboys een belangrijk instrument gebleken. Nu het projectmatige karakter wordt vervangen door een meer structurele aanpak kan de intensiteit van overleg en de regie-functie enigszins teruggebracht worden. Gezien de veelheid van ontwikkelingen achten wij het echter wel van belang dat wij de stuurgroep Loverboys voortzetten en dit ook adequaat faciliteren ten aanzien van voorzitterschap en secretariaat. Wij houden daarbij aandacht voor afstemming met het beleidsnetwerk jeugd 12-23 jarigen en de lokale driehoek. Bij de samenwerking blijft een eenduidige communicatie en investeren in kennisuitwisseling gewenst.

Gezien de snelheid van de ontwikkelingen en de bovenlokale component van tal van aspecten is de participatie van de gemeente in landelijke overleggen als het platform Jeugdprostitutie van belang. Hierdoor kan snel zicht worden verkregen op ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor de lokale uitvoeringspraktijk.

Ook afstemming in provinciaal verband achten wij gewenst. Wij zullen ons dan ook inspannen om afspraken te maken met de provincie Overijssel omtrent dit thema en de eventuele uitrol van de ervaringen in Zwolle naar de andere steden in de provincie Overijssel. Nog belangrijker echter is wat ons betreft het regionale niveau. Zeker nu wij constateren dat een deel van de problematiek zich lijkt te verplaatsen naar de regio.

3. Financiën

Voor de vervolg aanpak is er in totaal € 150.000 beschikbaar binnen het met de provincie Overijssel afgesloten grote-steden convenant 2005-2009 in het kader van de aansluiting preventief jeugdbeleid - jeugdzorg. De voortzetting van de aanpak kan plaatsvinden binnen dit budget. Het budget zal indicatief ingezet worden voor:

- Coördinatie Hulpverlening slachtoffers loverboys	€	82.000	(€ 20.500 per jaar)
- Meldpunt Loverboys	€	34.000	(€ 8.500 per jaar)
- Voorlichting en preventie	€	34.000	(€ 8.500 per jaar)
- Totaal	€	150.000	(€ 37.500 per jaar)

Op basis van ontwikkelingen kan lopende de uitvoering worden gekozen voor een wat andere verdeling tussen de onderdelen.

Voor innovatieve preventieve onderdelen (zoals het ontwikkelen van preventieactiviteiten c.q. materiaal waarbij wordt ingespeeld op het toenemende misbruik van chatboxen door loverboys) zal een beroep worden gedaan op het sociale actie-fonds van de provincie en/of rijksfondsen.

Besluit

Jaargang 2005-
Nummer OWS05- 1941
Onderwerp Evaluatie, Eindrapportage en vervolg aanpak Loverboys

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 1 november 2005

besluit:

1. Kennis te nemen van de resultaten van het evaluatieonderzoek plan van aanpak Loverboys 2003-2005;
2. Kennis te nemen van de eindrapportage plan van aanpak Loverboys 2003-2005;
3. In te stemmen met de ketenaanpak Loverboys 2006-2009;
4. Voor de vervolgaanpak in totaal € 150.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2006-2009 en deze te dekken vanuit het provinciale GSB-budget 'Loverboys'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 6 december 2005

de voorzitter,

de griffier,

